

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی **صبح ایران**

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: **مهدی رحمانیان**

نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌مصری، پلاک ۲۲ • تلفن گویا: ۸۸۹۲۵۴۶۷ • شماره: ۸۸۹۲۵۴۶۷

تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸

توزیع: موسسه مطبوعاتی نشرگستر امروز نوین • تلفن: ۰۹۳۸۵۲۲۱۰۱۶ • چاپ: صمیم

شترت

یکشنبه ۲۲ شهریور ۱۴۰۵
۱۰ ربیع‌الثانی ۱۴۴۸
۱۳ سپتامبر ۲۰۲۶
سال بیست‌وسوم
شماره ۵۴۷۳
صفحه ۵۴۶
انان ظهر تهران ۱۲:۰۰
اذان مغرب ۱۸:۳۳
اذان صبح فردا ۴:۲۱
طلوع آفتاب ۵:۴۶

یادداشت

مدیریت مادرانه؛ گمشده حکمرانی خوب

به بهانه پرونده فساد در شهرداری مشهد؛ وقتی شهر را خانه خود نمی‌دانیم

شهنارم‌ارم

خبر تشکیل پرونده برای شبکه‌ای از مدیران و کارکنان شهرداری مشهد و واسطه‌های مرتبط با آن، دوباره یک پرسش جدی را پیش‌روی افکار عمومی گذاشته است: چرا برخی مدیران، امانت عمومی را فرصتی برای منفعت شخصی می‌بینند؟

براساس اعلام مقام قضائی، در این پرونده برای ۲۲ نفر کیفرخواست صادر شده است؛ ۱۳ نفر از آنان مدیران و کارکنان شهرداری و ۹ نفر واسطه‌های مرتبط بوده‌اند. درباره دریافت رشوه در برخی فرایندهای ساخت‌وساز و صدور تاییدیه‌های فنی نیز اتهام‌هایی مطرح شده است. بالطبع تشخیص مسئولیت افراد با دادگاه است، اما مسئله‌ای که باقی می‌ماند، فراتر از این پرونده است.

فساد فقط مسئله چند متهم نیست؛ مسئله کیفیت حکمرانی است.

وقتی ساختارهای اداری به‌گونه‌ای عمل می‌کنند که شهروند برای رسیدن به حق خود به واسطه نیاز پیدا می‌کند، وقتی مجوز به کالای قابل معامله تبدیل می‌شود و وقتی منابع عمومی از «حق مردم» به «فرصت مدیر» تغییر معنا می‌دهد، باید در کنار برخورد قضائی، درباره فرهنگ مدیریت نیز سؤال کرد. اینجااست که شاید لازم باشد از تجربه‌ای کمتر دیده‌شده سخن بگویم: مدیریت مادرانه.

نه به معنای اینکه زنان ذاتاً مدیرانی پاک‌دست‌تر هستند، بلکه به این معنا که تجربه زندگی بسیاری از زنان، آنها را نوعی از مدیریت منابع آشنا کرده است که اقتصاددانان و مدیران امروز را مانند پی‌ماهی‌چون اولویت‌بندی، آینده‌نگری، مدیریت بحران و تخصیص بهینه منابع یاد می‌کنند.

در بسیاری از خانواده‌ها، منابع محدود است و نیازها فراوان. مادر باید میان خواسته‌های امروز و ضرورت‌های فردا تعادل برقرار کند؛ هزینه‌های غیرضروری را حذف کند، برای روز مبادا پس‌انداز داشته باشد و در شرایط سخت، کیفیت و عزت خانواده را تا حد امکان حفظ کند. حکمرانی نیز همین است، با یک تفاوت بزرگ: منابع دیگر متعلق به یک خانواده نیست؛ متعلق به یک شهر و میلیون‌ها شهروند است. اگر مدیر، بودجه عمومی را مانند پول خانواده خود ببیند، آیا برای هر پروژه غیرضروری هزینه می‌کند؟ اگر زمین و مجوز شهری را حق فرزندان خود بداند، آیا حاضر است آن را در ازای رابطه و رانت واگذار کند؟ اگر شهر را خانه خود بداند، آیا اجازه می‌دهد اینه‌ی یک ساختمان قربانی منفعت یک فرد شود؟

مدیریت مادرانه، در این معنا، یک ویژگی زیستی یا اخلاقی ذاتی نیست؛ یک فرهنگ مراقبت از منابع و انسان‌هاست.

مادر برای فرزند خود مافیاً تشکیل نمی‌دهد. حق یک فرزند را به دیگری نمی‌فروشد. میان دختر و پسر در برخورداری از حق تبعیض نمی‌گذارد. وقتی پول کم است، سهم‌ها را مدیریت می‌کند؛ خواسته‌های خودش را عقب می‌اندازد و برای آینده فرزندانش کنار می‌گذارد.

این همان نقطه‌ای است که می‌توان از خانه به حکمرانی رسید. شاید مدیر خوب کسی نباشد که فقط قوانین را بلد است، کسی باشد که بتواند حق مردم را مثل حق فرزند خودش ببیند. زنان ذاتاً پاک‌دست نیستند و مردان ذاتاً فاسد؛ مسئله جنسیت نیست؛ نوع نگاه به قدرت است. اگر قرار است مبارزه با فساد فقط به بازداشت چند نفر ختم نشود، باید به سراغ این نگاه برویم: قدرت ملک شخصی نیست؛ امانت مردم است. و شاید حکمرانی خوب، از همین‌جا آغاز شود؛ از لحظه‌ای که مدیر، شهر را نه یک سازمان، بلکه خانه مردم ببیند.

دیروز نشست خانه سینما برگزار شد تا هم‌زمان با روز ملی سینما، یادِ از سینما شود. در این نشست صنفی، محمدمهدی عسگرپور، رئیس هیئت‌مدیره و همایون اسعدیان، مدیرعامل خانه سینما، حضور داشتند. قرار است در هفته پیش‌رو، از برخی بزرگان سینما یاد و به یادشان بزرگداشتی برپا شود. برنامه گرامیداشت روز سینما نیز پنجشنبه پیش‌رو در موزه سینما برگزار می‌شود و برای جشن خانه سینما طراحی‌ای در نظر گرفته شده تا به جبران این هفت سال، مراسمی در شب یلدا برگزار و پرونده این چند سال بسته شود. عسگرپور در شروع صحبت‌های خود، با اشاره به جایگاه سینما گفت: «ما در کشوری که داعیه حوزه فرهنگی را دارد، بیشتر وقت‌ها کمترین توجه و بودجه را در این حوزه می‌بینیم. درحالی‌که اگر اجازه می‌دادند سینما حیات طبیعی خود را داشته باشد، زیست‌بوم خود را می‌توانست داشته باشد و ما هم مجبور نبودیم هر سال درباره معیشت همکاران خود دغدغه داشته باشیم. درصدی از فروش سینما که می‌توانست در این بخش کمک‌کننده باشد، عنوان قراردادهایی تبدیل شده و مادامی که این وضعیت وجود دارد، کله‌مندی‌ها هست و ممکن است بیشتر هم بشود؛ هرچند برداشت سیاسی از آنها می‌شود». در این نشست، خبرنگاران سینما که سال‌هاست همراه خانه سینما هستند، حضور داشتند و پرسش‌هایی درباره وضعیت سینما پرسیدند. اسعدیان درباره این اظهارنظر وزیر ارشاد که تعداد فیلم‌های زیرزمینی کمتر شده‌اند، گفت: «آمار دقیقی نداریم؛ چون این فیلم‌ها زیرزمینی هستند و اصلاً همین که چنین سینمایی در سال‌های اخیر به وجود آمده، یعنی این تعداد رو به افزایش است. ضمن اینکه ما

بیشتر در جریان ساخت آثاری قرار می‌گیریم که در جشنواره‌ها حضور پیدا می‌کنند». به گزارش ایسا، عسگرپور نیز درباره حضور نمایندگان خانه سینما در شورای پروانه ساخت گفت: «تأکید ما حذف پروانه ساخت نیست، بلکه حذف شورای پروانه ساخت است». او درباره کمیته انتخاب فیلم برای معرفی به اسکار، با اشاره به سابقه این جریان و نقش صنف توضیح داد: «این تعامل در گذشته شکل گرفت، ولی آیا اوضاع و احوال و میزانشن ما مثل ۲۰ سال قبل است؟ وقتی جشنواره‌ها را بررسی می‌کنیم، باید ببینیم فیلم‌ها در سال‌های اخیر چقدر مشکل پیدا کرده‌اند؟ این یک واقعیت است و من اگر بودم، نوک پیکان این فرایند را به صنف می‌سپردم، اما این در ذات ماست که دوست داریم در تیتراژ باشیم».

در بخشی دیگر، اسعدیان درباره پرونده‌های قضائی سینماگران پس از سال ۱۴۰۱ گفت: «در این زمینه کمیته‌ای تشکیل شد؛ چون وقایع ادامه داشتند و هنرمندان به شکل‌های مختلف واکنش نشان می‌دادند. اگر بپذیریم یکی از وجوه هنر، پرداختن به مسائل اجتماعی است، این واکنش‌ها را باید پذیرفت. باید سعه صدر را بالا ببرند و برای هر استوری، افراد را احضار نکنند. الان چند ماه است تلفن برخی همکاران ما قطع شده و اصلاً این موضوع برای چیست وقتی می‌توان یک خط تلفن دیگر تهیه کرد؟ البته ما با این بخش‌ها ارتباط خوبی داریم، ولی گاهی اصلاً نمی‌دانیم با کدام نهاد طرف هستیم. حرف ما این است که بپذیریم در یک شرایط بحرانی خاص هستیم و هیچ مقطعی به پیچیدگی یک سال قبل نداشتیم و در این موقعیت هنرمندان حال خوبی ندارند. همه ما به‌روز زندگی می‌کنیم و این حساسیت‌ها را بیشتر می‌کند». عسگرپور در

زمین‌خوانی

مخاطرات اقلیمی شهریور و لزوم بازنگری در توسعه

مهدی زارع

پوشش‌دادن کانال‌های رودخانه‌ای بپجان طبیعی انجام می‌شود که سرعت جریان رودخانه را افزایش می‌دهد. حذف پیچ‌وخم‌های طبیعی و قطع ارتباط رودخانه‌ها از دست‌های سیلابی، مانع از پخش ایمن آب و تخلیه مستقیم با سرعت بالا به سکونتگاه‌های ساحلی پایین‌دست می‌شود. ساخت‌وساز غیرمجاز در داخل کریدور –جریم- فعال رودخانه سطح مقطع کانال را باریک می‌کند. اندازه نامناسب هیدرولیکی دهانه پل‌های روستایی و شهری باعث ایجاد تنگناهای ساختاری می‌شود: آوار و رسوبات جنگلی شاوور در پشت این پل‌ها جمع می‌شوند و سدهای موقت تشکیل می‌دهند که تحت فشار سرریز به طور فاجعه‌باری می‌شکنند. یکی از فجایع محیط‌زیستی که به‌ویژه در دو دهه اخیر بسیار گسترش یافته، معادن شن و ماسه در رشته‌کوه‌های البرز است. استخراج سنگین مصالح، بستر رودخانه را پایین آورده و بی‌ثبات می‌کند و بدین ترتیب باعث فرسایش شدید بستر و تضعیف پایه‌های پل‌ها و ناپایداری کناره‌های رودخانه‌ها می‌شود. این فرایند توالی‌های طبیعی حوضچه-رفل به طور طبیعی انرژی جریان را از بین می‌برد. دستکاری سازوکار هیدرولوژیکی پیامد مستقیم بر شدت سیل دارد.

در ۱۶ و ۱۷ شهریور ۱۴۰۵ یک سامانه جوی شدید سواحل دریای کاسپین در شمال ایران را درنوردید و موجب وقوع سیلاب‌های ناگهانی گسترده، توفان‌های شدید و خسارات سازه‌ای در استان‌های مازندران، گیلان و گلستان شد. سامانه چهره‌ای قدرتمند طی ۱۲ ساعت بارش‌های بسیار سنگینی را در دامنه‌های شمالی رشته‌کوه البرز بر جای گذاشت. بارش‌ها از سلمان‌شهر: ۲۲۴ میلی‌متر، نوشهر: ۱۴۴ میلی‌متر، املش: ۱۴۴ میلی‌متر، رشت: حدود ۸۲ میلی‌متر، ساری: حدود ۴۸ میلی‌متر متفاوت بود. وزش بادهای شدید منجر به سقوط گسترده درختان و آسیب به سقف ساختمان‌ها و جریان شدید رواناب‌ها در حوضه‌های آبریز کوهستانی باعث طغیان رودخانه‌ها شد. در

کاروانسرای شاه عباسی در ۳۰ کیلومتری شهر کرمانشاه واقع شده است.اگرچه این کاروانسرا در سال ۱۳۳۷ خورشیدی و هنگام سلطنت ناصرالدین‌شاه به فرمان میرزا آقاخان نوری بازسازی و مرمت شده است، احداث اولیه آن را مربوط به دوران صفویه و شاه عباس دوم می‌دانند. در حال حاضر این کاروانسرا به صورت متروکه و بلااستفاده درآمده است. عکس: کوثر همتی، ایسا

یک هفته برای سینما

پذیریم در یک شرایط خاص هستیم

بخش دیگری از سخنانش درباره اختلاف با سازمان سینمایی تأکید کرد: «ما همچنان معتقدیم باید گفت‌وگو کرد، اما در عین حال معتقدیم برخی از این کرسی‌ها وحی منزل نیستند که حتما در آنها بمانیم، به‌ویژه آنکه برخی از این مسئولان هم می‌گفتند این روند کارایی ندارد، پس چرا ما باید در این روند ناکارآمد باشیم؟». در ادامه این نشست، اسعدیان در پاسخ به پرسشی درباره اینکه چرا خانه سینما واکنش‌هایی نسبت به مسائل غیرسینمایی دارد، گفت: «ما صنف تلافروش نیستیم که کاری به مسائل اجتماعی نداشته باشیم». کار ما با دغدغه‌های اجتماعی و سیاسی گره خورده است. حتی آنهایی که می‌گویند امیدبخش فیلم بسازید، مگر ربط به اجتماع ندارد؛ خانه سینما چطور می‌تواند در بیانیه‌هایش همراهی نکند و دعوت به آرامش نداشته باشد و در این زمینه هشدار ندهد؟ ما در زمان جنگ سه بیانیه داشتیم، ازجمله درباره شهادت رهبری، اما بعضی اکاهانه دوتای اول را نمی‌بینند و فقط می‌گویند خانه سینما ۳۰ روز بعد از جنگ واکنش نشان داده است». اسعدیان در بخشی دیگر از این نشست، به طرح جدید مجلس (مقابله با نفوذ بیگانگان) اشاره کرد و گفت: «با این طرح اگر فیلمی درباره وضعیت امروز مسکن هم ساخته شود باید با عوامل تولید آن فیلم برخورد شود». او درباره اتفاق‌هایی که برای برخی فیلم‌ها در گذشته رخ داده و از پرده پایین کشیده شدند و اینکه آیا حذف شورای پروانه ساخت ماجر را پیچیده‌تر نمی‌کند، گفت: «پروانه ساخت تمام شده و مُرده است. ما الان بالای سر یک جازه دعوا می‌کنیم». در این بخش، عسگرپور هم اضافه کرد: «آن فیلم‌هایی که پایین کشیده شده‌اند، اتفاقا پروانه داشتند؛ منتها جسارت لازم برای نگه‌داشتن آنها نبود».

مخاطب‌خوانی

شبکه‌های ملی معلولان کجاستند؟

محمدعلی جدیدالاسلام

در بخش دستگاه‌های حمایتی به‌ویژه سازمان بهزیستی «ساده ۲۶» راهکار مشارکت نخبان و انگیزه‌داران، برای خدمت به معلولان را فراهم کرده است. سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن‌ها) با طی‌کردن مراحل و کسب مجوز، فرصت خدمت پیدا می‌کنند تا صدای گروه هدف باشند و حقوق قانونی آنها را محقق کنند. قانون جامع حمایت از حقوق معلولان در اردیبهشت سال ۸۳ و قانون جدید حمایت از حقوق معلولان در اسفند سال ۹۶ تصویب و اردیبهشت ۹۷ ابلاغ شد تا مشکل‌گشای دردهای نهان و پیدای معلولان دردمند باشند، ولی بعد از گذشت دو دهه، قانون حمایت از حقوق معلولان درجا می‌زنند. متأسفانه هنگام نوشتن قانون، به علل مختلف، مواد نگاشته‌شده به اطلاع عموم و ذی‌نفعان نمی‌رسد تا کمبودها و نواقص آشکار و رفع شوند. شاید مصلحت این است که دست عده‌ای همیشه در صحنه (قانون‌نویس) و مسئول باز باشد و حکمرانی کنند.

مشکل و عیب کار این است که پس از مدتی، نواقص و ضعف‌های قانونی آشکار می‌شود و نیاز به اصلاحات دارد. قانون ۸۳ اصلاحات نیاز داشت، قانون ۹۶ هم اصلاحات نیاز دارد که اکنون ظاهراً مراحل اصلاحات و تصویب را طی می‌کند، اما رونمایی نشده و اکثراً از مفاد آن مطلع نیستند. در این میان نقد قانون اصلاح‌شده و قانون‌نویسان مجال دیگر می‌طلبید.

روز ۲۲ مرداد به نام «تشکل‌های مردم‌نهاد و مشارکت اجتماعی» شناخته می‌شود تا درباره اهداف و عملکرد سمن‌ها گفت‌وگو شود. در قانون حمایت از حقوق معلولان مصوبه ۹۶ در ماده ۱ بند ج اشاره‌ای به تشکیل شبکه‌های ملی معلولان شده است که برای گروه‌های هدف باید تشکیل شوند، چنان‌که آمده: شبکه‌های ملی تشکل‌های مردم‌نهاد معلولان: شبکه‌هایی ملی (کشوری هستند) مرکب از تشکل‌های افراد دارای معلولیت گروه‌های اصلی معلولیتی (آسیب‌دیدگان بینایی، شنوایی، جسمی، ذهنی، اعصاب و روان) که به‌منظور هماهنگی و یکپارچه‌سازی فعالیت تشکل‌های عضو و ایجاد صدای واحد ملی تشکیل می‌شوند.

آنچه تاکنون محرز شده این است تشکیل شبکه‌های ملی معلولان بعد از ۹ سال هنوز سرورسامانی ندارند، به‌ویژه شبکه ملی افراد دارای معلولیت جسمی-حرکتی که با مشکل قانونی روبه‌رو شده و بهزیستی اجازه جلسه مجمع عمومی هیئت امنا را نداده و همچنان معلوم نیست طی سال‌ها چه می‌کند. دو سال پیش در گفت‌وگویی با مدیرعامل شبکه ملی جسمی و حرکتی اعلام شد: «گزارش عملکرد داریم آماده می‌کنیم، تصویری هم ارائه می‌دهیم از کارهای مفید و ارزشمندی که معلولان گرفته‌اند و هم برده‌اند». حالا چه کار کرده‌اند و چه نفعی به معلولان رسیده، خدا عالم است. البته شبکه ملی جسمی و حرکتی موازی هم از وزارت کشور مجوز گرفته که معلوم نیست کجاچند و چرا گزارش عملکرد و تراز مالی خود را به اطلاع ذی‌نفعان نمی‌رسانند.

این برس مطرح است که این چه سیستم نظارتی است که نظارت ندارد؟ سازمان بهزیستی چه کارهایی انجام می‌دهد یا چه وظایفی را انجام نمی‌دهد؟ وزارت کشور اگر متولی دادن مجوز شبکه‌های ملی افراد دارای معلولیت است، باید سمن‌های مجوزدار را رصد کند و گزارش عملکرد بخواهد. اگر بهزیستی متولی مجوزدادن به سمن‌هاست، چرا مانع برگزاری مجمع عمومی شبکه جسمی حرکتی شده است؟ مگر قانون حمایت از حقوق معلولان در مجلس تصویب شده و تأیید شورای نگهبان را نگرفته است و نباید تشکیل و ثبت شود؟ بهزیستی ادعا دارد مدعی‌العموم معلولان است. حالا این پرسش مطرح است که آیا به وظیفه خود عمل کرده و عدالت را مد نظر قرار داده است؟ نبود شبکه‌ها به نفع چه کسی است؟

آنانی که مدعی دفاع از حقوق معلولان هستند، چرا به هم‌نوعان ظلم می‌کنند؟ آیا بر این باورند که گروه‌های هدف درک و فهمی از قانون ندارند؟ آیا زیرمجموعه شبکه جسمی-حرکتی افراد دارای معلولیت را عملکرد و اهداف هیئت‌رئیس‌ه آگاه هستند و واکنشی نشان نمی‌دهند؟ راستی چرا کسی پاسخگو نیست؟

یک وکیل‌مدافع در تیموکزیکو تهیه لایحه تجدیدنظر

از چت‌جی‌بی‌تی استفاده کرد، اما بخشی از اطلاعات تولیدشده شامل شهادت پلیس و شاهدانی بود که هرگز وجود نداشتند. دادگاه عالی تیموکزیکو این وکیل را به دلیل ارائه اطلاعات جعلی، پنج هزار دلار جریمه و به بی‌احترامی به دادگاه محکوم کرد. وکیل گفته بود تصور می‌کرد چت‌جی‌بی‌تی یک خاصه «ضدخط» از پرونده ارائه می‌کند و از توانایی هوش مصنوعی برای ساختن اطلاعات نادرست اطلاع کافی نداشته است.

۱۴۰ دقیقه

جدیدترین فیلم اصغر فرهادی که ۱۴۰ دقیقه است و در فرانسه ساخته شده و مدتی قبل در بخش مسابقه جشنواره کن به نمایش درآمده بود، اکنون در دسترس مخاطبان ایرانی قرار گرفته است. «داستان‌های موازی» آخرین ساخته کارگردان مطرح ایران است که به زبان فرانسوی فیلم‌برداری شده و بازگرانی همچون ایزابل هوپر در آن ایفای نقش کرده‌اند. این فیلم هم‌زمان با جشنواره کن ۲۰۲۶، در سینماهای فرانسه به اکران عمومی رسید و تا همین چند روز پیش در جشنواره‌های متعدد بین‌المللی به نمایش درآمده بود.

۲ میلیون نفر

هاآرتص سخنان یک اپراتور پهپاد اسرائیلی را منتشر کرده که ابعاد جدیدی از چگونگی تفکر ناتاناهو درباره غزه را تشریح می‌کند. او افشا کرد افسران ارتش این رژیم به تمام جمعیت دو میلیون نفری فلسطینی در غزه به چشم «هدف» نگاه می‌کنند. این اپراتور پهپاد گفت تا اکتبر ۲۰۲۳ دستکم ۵۴ فلسطینی را به شهادت رسانده است. او که در جریان نسل‌کشی غزه تا زمان ترک ارتش در ماه جولای در یک واحد عملیاتی حملات پهپادی بوده، با توصیف ارتشی که در قبال فلسطینیان فاقد قواعد درگیری مشخصی است، گفت: «در روزهای نخست، هیچ قانونی وجود نداشت».

۵هزار دلار

یک وکیل‌مدافع در تیموکزیکو تهیه لایحه تجدیدنظر از چت‌جی‌بی‌تی استفاده کرد، اما بخشی از اطلاعات تولیدشده شامل شهادت پلیس و شاهدانی بود که هرگز وجود نداشتند. دادگاه عالی تیموکزیکو این وکیل را به دلیل ارائه اطلاعات جعلی، پنج هزار دلار جریمه و به بی‌احترامی به دادگاه محکوم کرد. وکیل گفته بود تصور می‌کرد چت‌جی‌بی‌تی یک خاصه «ضدخط» از پرونده ارائه می‌کند و از توانایی هوش مصنوعی برای ساختن اطلاعات نادرست اطلاع کافی نداشته است.